

Miten suurituloisia pitäisi verottaa?

Rikkaiden voimakas irtiotto tulonjaossa 1990-luvulta lähtien on perustunut verotuksen kevenemiseen. Artikkelissa perustellaan heidän marginaaliveronsa korottamista.

Marja Riihelä
Erikoistutkija
VATT
marja.riihela@vatt.fi

Risto Sullström
Erikoistutkija
VATT
risto.sullstrom@vatt.fi

Matti Tuomala
Professori
Tampereen yliopisto
matti.tuomala@uta.fi

Kreikkalaisessa mytologiassa Atlas-niminen jättiläinen kantaa maailmaa harteillaan. Venäläisamerikkalaisen kirjailijan Ayn Randin¹ novellissa (Atlas Shrugged, 1957) Atlas edustaa osajia (*prime movers*). Kirja kuvaa maailmaa, jossa osajat menevät laksoon. Sen tarkoitus on todistaa, miten olennainen osajien panos on koko yh-

¹ Rand tunnetaan myös siitä, että hän oli sekä Ronald Reaganin että Alan Greenspanin mentori.

teiskunnalle ja mitä esteitä yhteiskunta asettaa heidän tielleen. 1950-luvun USA:ssa ylin marginaali- eli rajavero oli 91 prosenttia. Korkeat marginaaliverot olivat Randia ärsyttäviä osajille asetettuja esteitä. Sama vaikutus niillä lienee ollut toiseen tuon ajan suurituloiseen, näyttelijöiden ammattiyhdistystoiminnassa hääriineseen Ronald Reaganiin. Reaganin tullessa presidentiksi vuonna 1981 ylin marginaalivero oli USA:ssa 70 prosenttia. Hänen presidenttikautensa lopussa vuonna 1988 marginaalivero oli 28 prosenttia.

Reaganin ja Thatcherin hallitukset käynnistivät veropolitiikan, missä marginaaliveroja pudotettiin. Perusteluna oli kannustimien lisääminen työntekoon, säästämiseen ja riskintoon. Reaganin ja Thatcherin veropolitiikka kuvataan usein ns. Laffer-käyrän avulla. Käyrä on saanut nimensä Arthur Lafferin mukaan. Kerrotaan tarinaa, jonka mukaan hän piirsi käyrän jo vuonna 1974 Washingtonissa ravintolan lautasliinalle esitelmäänsä ajatustaan kongressiedustajille. Ajatus, että veroprosenteilla nolla ja sata ei kerry verotuloa, ei kuitenkaan ole näin tuore. Ranskalaisinsinööri/ekonomisti Jules Dupuit esitti tämän huomion jo 1800-luvulla. Laffer-käyrän mukaan veroaste, joka tuottaa suurimman verotulon, sijaitsee jossakin nollan ja sadan välillä. Matemaattisesti tämä ei täsmälleen ottaen pidä paikkansa; voidaan nä-

Artikkelin kirjoittajat kiinnittävät huomiota siihen, että kun suurten tulojen marginaaliverot ovat laskeneet ennätyskellisen alhaalle, niin samanaikaisesti tulojakauman ylimmän yhden prosentin osuus kaikista tuloista on kaksinkertaistunut.

Empiirisesti on varsin epäselvää, että verotusta keventämällä voitaisiin kasvattaa verokertymää.

et osoittaa varsin luontevin ehdoin, että verotulo voi kasvaa koko välillä nolasta sataan.

Laffer-käyrästä tuli veropolitiikan keskeisin uskonkappale Reaganin presidenttikaudella. Vakavasti otettava empiirinen tutkimus ei osoita, että jossakin maassa olisi jouduttu käyrän laskevalle osalle. Reaganinkaan presidenttikauden veroleikkaukset eivät kasvattaneet verotuloja, vaan ne jättivät jälkeensä pitkään jatkuneen budjettialijäämäongelman. Ongelma väistyi vasta Clintonin presidenttikaudella 1990-luvulla. Silloin talous kasvoi voimakkaasti ja myös ylimpiä marginaaliveroja nostettiin.

Mielenkiintoinen seikka on se, että toisen maailmansodan jälkeisen ajan voimakkain talouskasvu Yhdysvalloissa ajoittui juuri 1950-luvulle. Vuotuinen keskimääräinen tuottavuuden kasvu ajanjaksolla 1951–1963 oli 3,1 %. Matalampien marginaaliverojen aikakaudella 1980-luvulla luku oli 1,5 %. Mikään lopullinen todistus tämä ei toki ole. Nuo luvut osoittavat kuitenkin sen, että yhteys talouden menestyksen ja marginaaliverojen välillä ei ole niin yksioikoinen kuin Laffer-käyrään uskovat antavat ymmärtää.

1980-luvun verouudistuksissa, jotka käynnistyivät Yhdysvalloissa ja levisivät moneen muuhun kehittyneeseen maahan, veroasteikon ylimmät marginaaliverot pienenivät selvästi, ja asteikon portaiden määrä väheni melkoises-

ti. Suomessa selvä muutos tapahtui 1988 (ks. kuvio 6 tuonnempana), jolloin ylintä marginaaliveroa leikattiin.

Laffer-käyrän jälkeen niin sanottu tasaverokeskustelu oli ideologisen verokeskustelun seuraava kohde. Erityistä huomiota Suomessa on saanut Viron ”tasavero”. Hämmästyttävintä on se, että kysymyksessä ei edes ole tasavero vaan yksinkertainen kaksiportainen progressiivinen tulovero. Toisin sanoen sekä keskimääräinen että marginaalivero kasvavat tulon mukana.

Aidossa tasaverossa joko (a) kaikki maksavat saman rahasumman veroa, esimerkiksi nuppivero (*poll tax*), jota Thatcherin hallitus ehdotti tunnetuin seurauksin paikallisveroksi Isossa-Britanniassa 1990-luvun alussa, tai (b) kaikki maksavat saman veroprosentin mukaan veroa, tai (c) kaikki maksavat saman prosentin mukaan veroa mutta saavat tuloista riippumatonta perustuloa tai kansalaispalkkaa. Viron ja itäisen Euroopan maiden ”tasaverot” eivät vastaa yhtäkään näistä vaihtoehdoista. Kiinnostava kysymys on se, mitä näillä ”tasavero”-ehdotuksilla oikein tavoitellaan. Jos halutaan vähentää tulojen uudelleenjakoa,

silloin olisi reilumpaa kertoa, mitä ryhmiä halutaan suosia ja miksi.

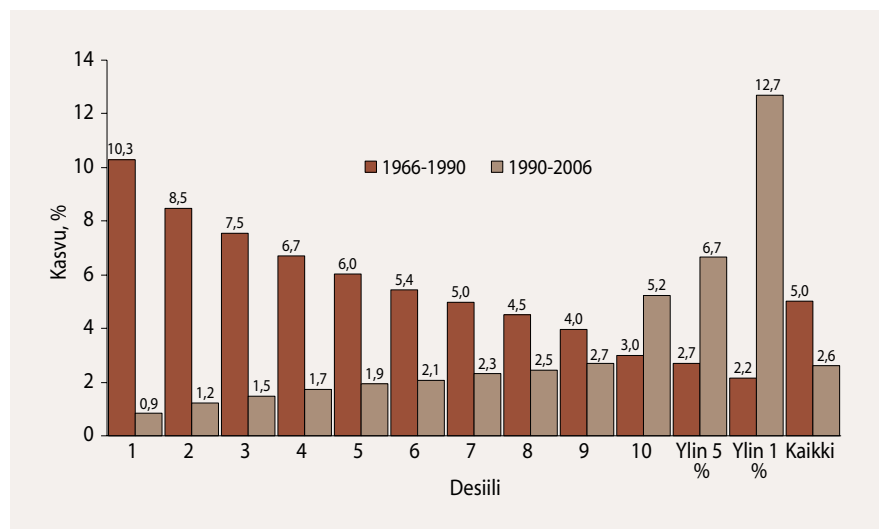
Veron- ja tulonjakopolitiikan muutos Suomessa

Veron- ja tulonjakopolitiikan muutos Suomessa 1990-luvun alussa tapahtui ilman suurempaa poliittista keskustelua. Muutoksen taustalla ei ollut Reaganille ja Thatcherille tyypillistä ideologista hyökkäystä progressiivista verotusta ja suurta julkista sektoria kohtaan vaan pelko Euroopan unioniin liittymisen mukana tuomasta verokilpailusta. Muutos uudelleenjakopolitiikassa oli kuitenkin melkoinen.

Kuviossa 1 esitetään tulokymmenysten² (pienimmästä suurimpaan) sekä tuloosaajien ylimmän 5 ja 1 prosentin käytävissä olevien tulojen keskimääräisiä vuosikasvuja. Kuvio 1 on varsin häm-

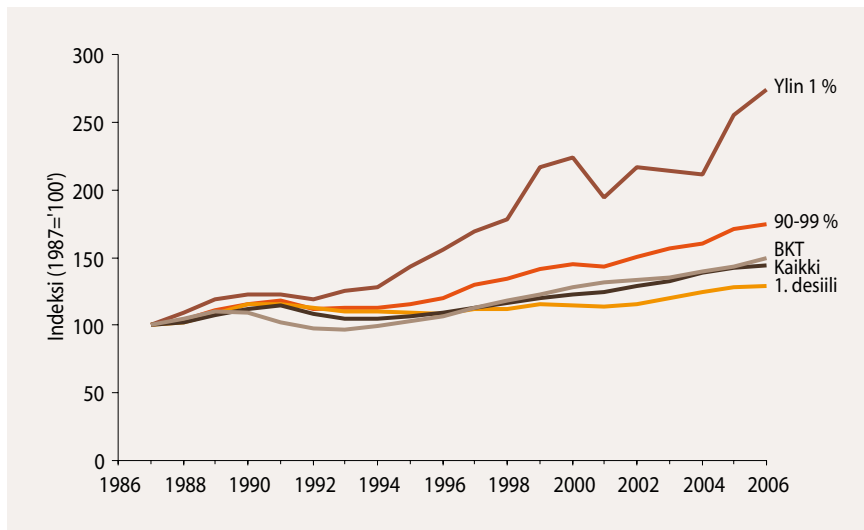
2 Kun tuloosaajat asetetaan heidän tulojensa mukaiseen suuruusjärjestykseen, niin heidät voidaan jakaa 10 prosentin välein 10 eri tulokymmenykseen eli desiiliin. Vastaavanlainen jako voidaan luonnollisesti tehdä esimerkiksi 5 tai 1 prosentin välein.

Kuvio 1. Reaalisten käytettävissä olevien tulojen vuosikasvu jaksoina 1966–1990 ja 1990–2006.

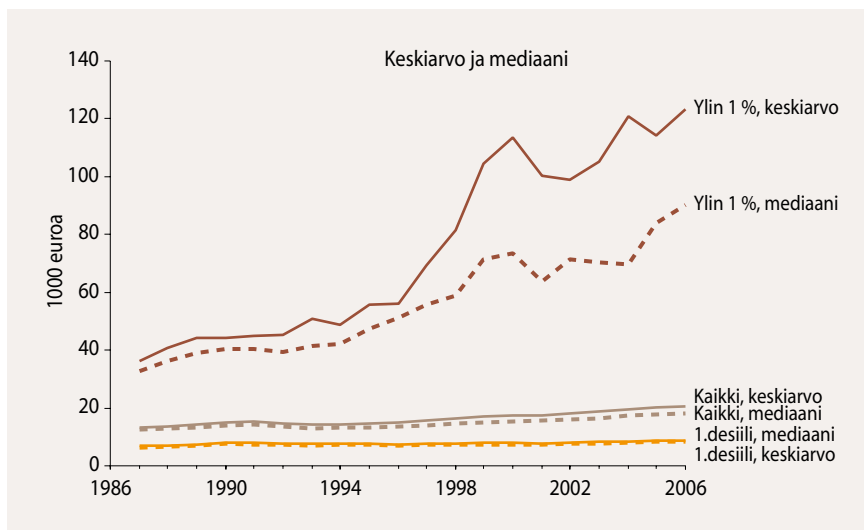
Lähde: Tulonjakotilaston otosaineisto 1987–2006, Kulutustutkimus 1966–2006, Tilastokeskus.

Kuvio 2. BKT:n ja käytettävissä olevien tulojen reaalin kasvu eri tulonsaajaryhmissä. Normeeraus (1987=100).

Lähde: Kansantalouden tilinpito 1975–2000, 1998–2007, Tulonjakotilasto 1987–2006, Tilastokeskus.

Kuvio 3. Reaaliset käytettävissä olevat tulot ylimmässä yhdessä prosentissa, alimmassa desiilissä ja koko väestölle.

Lähde: Tulonjakotilaston otosaineisto 1987–2006, Tilastokeskus.

mentävä. Siitä nähdään, miten erilaisia ajanjaksoja 1966–1990 ja 1990–2006 olivat. Ne olivat toisilleen täysin vastakkaisia. Aikavälillä 1966–1990 käytettävissä olevien reaalitulojen vuosikasvu oli sitä suurempaa mitä pienemmästä tulokymmenyksestä oli kysymys. Tulokymmenysten vuosikasvuja kuvaavat pylväät tule-

vat tasaisesti alaspäin. Sen sijaan välillä 1990–2006 tilanne muuttui aivan päinvastaiseksi: portaat kulkevat ylöspäin ja viimeinen porras – nousu ylimmän yhden prosentin vuosikasvuun – vaatii ison harppauksen.

Käytettävissä olevien reaalitulojen kasvu välillä 1990–2006 oli huikkea,

177,8 % (keskimäärin 12,7 %/v) ylimmässä 1 prosentissa tulonsaajia. Mikä selittää näin valtavan muutoksen? Jaksoa 1966–1990 voi luonnehtia Suomen pyrkimykseksi lähestyä pohjoismaista hyvinvointivaltiota. Tämän pyrkimyksen takana oli tietoista politiikkaa. Entä mikä selittää muutoksen aivan toisenlaiseen uudelleenjakopolitiikkaan 1990-luvulla?

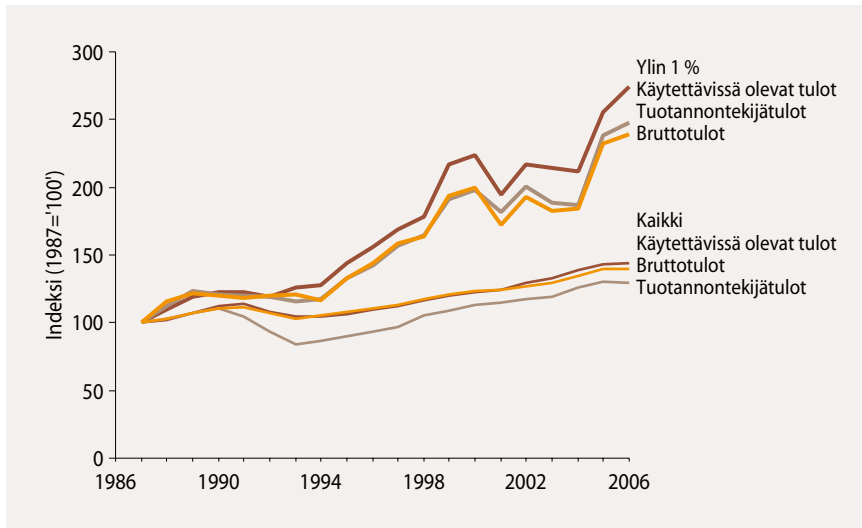
Kuviot 2 ja 3 tuovat selvästi näkyville, miten tulojen kasvu on ollut 1990-luvun puolenvälin jälkeen aivan eri luokkaa ylimmissä tuloluokissa kuin muissa tuloryhmissä. Ylimmän yhden prosentin tulojen kasvu on ollut myös aivan eri tasolla kuin seuraavan 9 prosentin (99–90) ylimmässä tulokymmenyksessä. Suurituloisimmat ovat tehneet merkittävän irtioton muista viimeisen viidentoista vuoden aikana. Kuvio 3 puolestaan paljastaa, miten suuret ovat tulojen kasvuerot myös suurituloisimman yhden prosentin keskuudessa. Tätä kuvaa se, että ylimmän yhden prosentin keskiarvo on kasvanut selvästi voimakkaammin kuin mediaani.

Kuvio 4 kertoo hyvin paljon veropoliitiikan roolista ylimpien tulojen kasvattajana. Siitä nähdään, miten ylimmässä yhdessä prosentissa käytettävissä olevien tulojen kasvu on ollut voimakkaampaa kuin tuotannontekijätulojen. Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman verotuksen merkittävää keventymistä aivan suurimmissa tuloissa.

Kuviosta 5 taas nähdään, miten merkittävä muutos on tapahtunut myös tulojen koostumuksessa. Tulojen koostumus muuttui sitä enemmän mitä korkeampiin tuloihin mennään. Erittäin pääomatulojen osuus kasvoi ylimmissä tuloissa.³ Vuonna 1994 suurituloisimmassa prosentissa tulonsaajista pääomatulojen osuus tämän ryhmän kaikista tuloista oli 28 prosenttia, ja vuonna 2006 (2004) se oli noussut

3 Pääomatulot ovat pääosin osinkotuloja.

Kuvio 4. Tuotannontekijätulojen, bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen reaalin kasvu ylimmässä yhdessä prosentissa ja koko väestössä. (Normeeraus 1987='100').

Lähde: Tulonjakotilaston otosaineisto 1987–2006, Tilastokeskus.

53 (56) prosenttiin. Ansiotulojen osuus tässä ryhmässä putosi vastaavana ajanjaksona 61 prosentista 42 prosenttiin. Ylimmässä promillessa kasvu on ollut vieläkin huikeampaa. Joinakin vuosina pääomatulojen osuus on ollut 90 prosenttia. Sen sijaan ylimmän desiilin alimman 9 prosentin ryhmässä tulojen koostumuksen muuttuminen ei ollut kovin merkittävää. Ansiotulojen osuus oli vuonna 1994 75 % ja vuonna 2006 73 %. Alimmassa yhdeksässä desiilissä tulojen koostumus ei juuri muuttunut tuona ajanjaksona (Riihelä 2009).

Suurituloisten marginaaliverot 1980–2006

Kuvio 6 esittää ylimmän yhden prosentin tulo-osuuden ja marginaaliverojen kehitystä aikavälillä 1980–2006. Vuodesta 1993 lähtien marginaalivero on pääomatulojen ja ansiotulojen osuudella painotettu keskimääräinen marginaalivero tässä ryhmässä. Havaitaan, että marginaalivero ja verotettavan tulo osuus ovat viimeisen reilun 15 vuoden aikana kulkeneet vastakkaisiin suuntiin.

Ylimmät marginaaliverot ovat pudonneet 1980-luvun lopun noin 70 prosen-

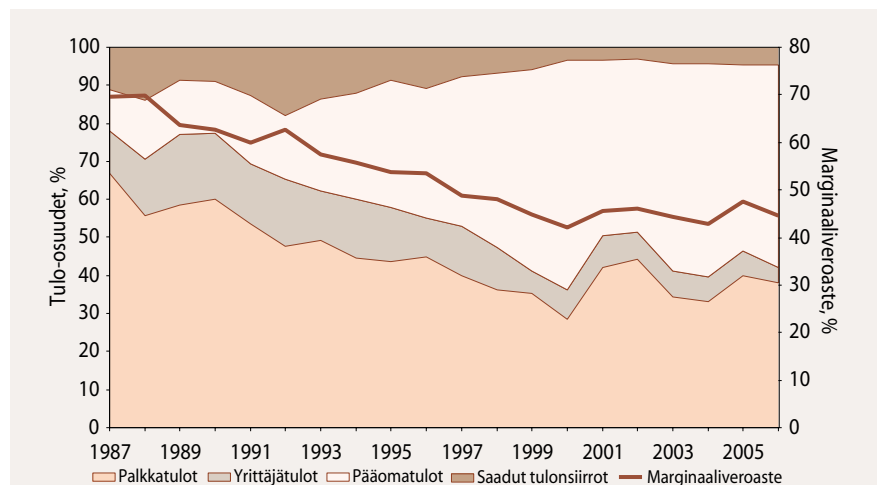
tista hiukan yli 40 prosenttiin 2006. Jos otetaan mukaan hyödykeverojen vaikutus, kokonaismarginaalivero on laskenut noin 80 prosentista 55 prosentin seutuville. Vastaavasti ylimmän yhden prosentin osuus verotettavista tuloista on kaksinkertaistunut. Taakka Atlaksen harteilla on melkoisesti keventynyt.

Kuinka korkeita marginaaliverojen tulisi olla suurituloisilla?

Vastaus kysymykseen marginaaliverojen korkeudesta riippuu siitä, millaisia tulonjakotavoitteita yhteiskunnalla on, miten herkästi työn tarjonta reagoi marginaaliveroihin ja miten veroja edeltävät tulot ovat jakautuneet⁴ eli millaisia ovat veroja edeltävät tuloerot. Työn tarjontaa käsit-

⁴ Ks. Tuomala (2009), luku 10.2.

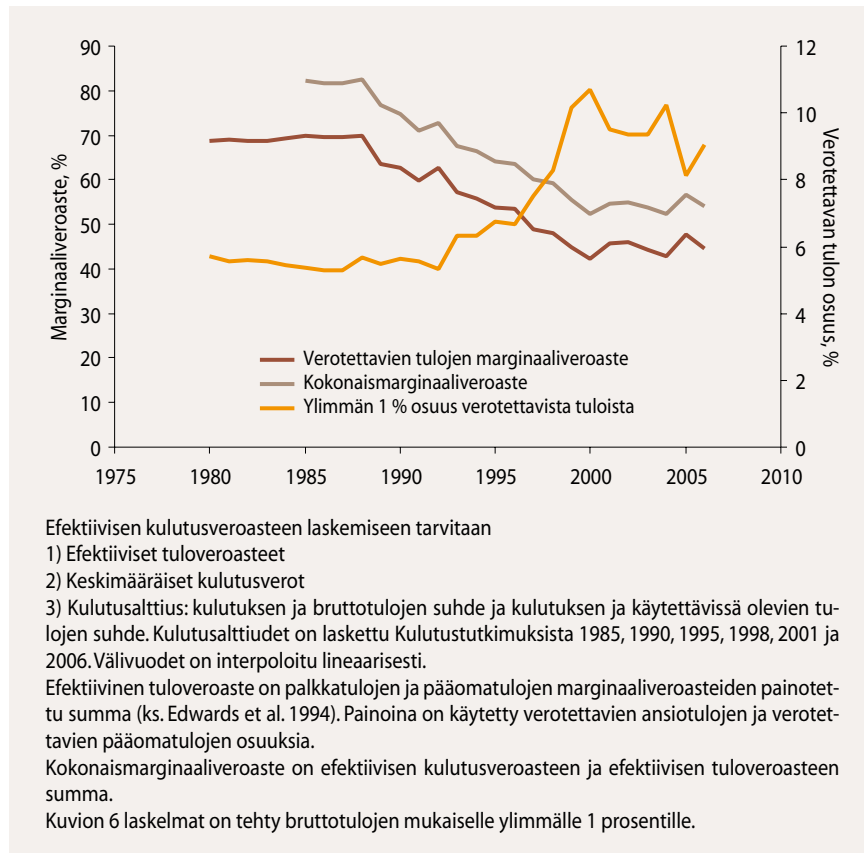
Kuvio 5. Ylimmän yhden prosentin bruttotulojen koostumus ja marginaaliveroaste.

Kuviossa on bruttotulojen koostumus laskettu uudistetusta tulonjakotilaston aikasarjasta. Siinä yhtiöveron hyvitystä ei ole enää laskettu kotitalouden pääomatuloksi eikä maksettuihin veroihin. Verouudistus tuli voimaan vuonna 2005. Vuodentakaisessa artikkelissamme (Riihelä ym. 2008, kuvio 3) aineistoihin ei vielä oltu tehty muutosta eli ne sisältävät yhtiöveron hyvityksen vuosina 1993–2004. Nyt tehty muutos pienentää pääomatulojen osuutta bruttotuloista. Tästä syystä pääomatulojen osuuden supistuminen vuonna 2005 on hieman suurempaa em. vuodentakaisessa kuviossa kuin yllä olevassa kuviossa. Yhtiöveron sisällyttäminen kotitalouden tuloihin ja veroihin liittyy keskusteluun verotuksen kohtaannosta. Bruttotulojen osuudet on laskettu vanhalla OECD-yksiköllä muunnetuista kotitalouden tuloista, joissa kotitalouden 1. aikuinen saa painon yksi, seuraavat aikuiset kukin painon 0,7 ja alle 18-vuotiaat lapset kukin painon 0,5. Marginaaliveroaste on laskettu henkilöaineistosta, eikä siinä näin ollen ole käytetty kulutusyksikkömuunnoksia. Marginaaliveroaste on efektiivinen veroaste (vrt. kuvion 6 selite).

Lähde: Tulonjakotilaston otosaineisto 1987–2006, Tilastokeskus.

Kuvio 6. Ylimmän 1 prosentin verotettavien tulojen osuus ja efektiiviset marginaaliveroasteet.

Lähteet: Kansantalouden tilinpito 1975–2004 ja 1997–2006, Kulustutkimukset 1985–2006 ja Tulonjakotilaston Palveluaineisto 1990–2006, Tilastokeskus. JUTTA-mikrosimulointimalli, Kela.

televästä tutkimuksesta tiedämme, että suurituloisten työn tarjonta (työtunnit) ei juuri reagoi marginaaliveroihin. Feldstein (1995)⁵ ehdotti, että marginaaliverojen vaikutuksia pitäisi arvioida sen perusteella, miten ne vaikuttavat verotettavaan tuloon. Hän perusteli näkemystään sillä, että marginaaliverot vaikuttavat ensisijaisesti siihen, miten paljon ihmiset raportoivat tulojaan verottajalle olemassa olevien verolakien puitteissa. USA:n aineistolla Feldstein sai varsin suuria ns. verotettavan tulon joustoja, jopa hiukan yli 1. Toisin sanoen veroasteen yhden prosentin korotus vähentäisi verotettavaa tuloa enemmän kuin

yhden prosentin.⁶ On varsin ilmeistä, että verotettavan tulon jousto on suurimmillaan juuri suurituloisilla (ks. esim. Saez 2004). Näin on yksinkertaisesti siitä syystä, että suurituloisilla on suurimmat mahdollisuudet esimerkiksi palkata verojuristeja verojen välttämiseksi. Siksi suurituloisten verotuksessa on keskeistä ottaa huomioon nimenomaan verotettavan tulon jousto.

6 Verotettavan tulon jousto tässä määritellään verotettavan tulon prosentuaalisen muutoksen ja veroasteen prosentuaalisen muutoksen väliseksi suhteeksi. Huomattakoon, että veroasteen prosentuaalinen muutos on eri asia kuin veroasteen muutos prosenttiyksiköissä. Jos esimerkiksi veroaste on 40 % ja se nousee yhdellä prosenttiyksiköllä, niin sen prosentuaalinen muutos on $100 \times (1/40) = 2,5 \%$.

Myöhempi tutkimus, ennen muuta Goolsbee (1998), osoitti, että Feldsteinin korkeat joustoarviot perustuivat puutteelliselle tilastolliselle päättelylle. Ne eivät ottaneet huomioon sitä, että rikkaiden tulokehitys oli aivan eri luokkaa kuin muiden tulonsaajien. Talouden hyvinä aikoina rikkaiden tulojen kasvu oli selvästi nopeampaa kuin muiden ryhmien, ja verojen alennukset sattuivat juuri noille ajanjaksoille. Rikkaat voivat muita helpommin siirtää tulojaan verovuosien välillä. Näin tapahtui erityisesti 1993, kun presidentti Clinton korotti ylintä marginaaliveroa. Silloin suurituloiset sankoin joukoin ottivat tulojaan ulos 1992, koska oli tiedossa, että Clintonin hallinto korottaa ylintä marginaaliveroa.

Slemrod (1998) havaitsi merkittävän tulojen muuntamisen USA:n vuoden 1986 veroreformin jälkeen. Silloin yhtiöveroa nostettiin ja henkilötuloveroa taas laskettiin. Ilmiö on hyvin samanlainen kuin pohjoismaisessa eriytettyssä tuloverotuksessa on tapahtunut. Meillä tulojen muuntaminen on tapahtunut ansiotuloista pääomatuloihin. Tuo ilmiön selkeimpiä tunnusmerkkejä on kuvio 5 nähtävä tulojen koostumuksen raju muutos ylimmissä tuloissa. Goolsbee osoitti, että jos puuttuvat seikat otetaan huomioon, Feldsteinin joustoestimaattien arvot putoavat 75 prosentilla. Tuoreessa katsausartikkelissa Saez et al. (2009) päätyvät USA:n aineistoilla tehtyjen tutkimusten perusteella johtopäätökseen, että luotettavimmat pitkän aikavälin verotettavan tulon joustoestimaatit asettuvat 0,1:n ja 0,4:n välille. Heidän mukaansa näillä joustoarvoilla ylimmät marginaaliverot ovat vielä kaukana Laffer-käyrän huipulta.

Laskimme tulonjakotilastoaineistosta ylimmän yhden prosentin ryhmän verotettavan tulon joustolle estimaatteja⁷. Tulokset ovat hyvin herkkiä vertai-

5 Suomenkielisen katsauksen aiheeseen ovat kirjoittaneet Pirttilä ja Uusitalo (2006).

7 Estimointi tapahtui ns. difference in difference-menetelmällä.

luvuoden valinnan suhteen. Ajanjaksolla 1980–2006 kiinnostavimpia kohtia ovat vuosien 1988 ja 1993 ympäristöt. Näille vuosille lasketut joustoarviot vaihtelivat 0,3:n ja 0,7:n välillä.

Kuviosta 6 nähdään, että vaikka vuoden 1988 jälkeen ylimpien tulojen mar-

ginaalivero laski huomattavasti, ei tulojen koostumuksessa tapahtunut mitään muutoksia. Sen sijaan vuoden 1993 veroreformin jälkeen muutos on ollut melkoinen. Korkeita joustoarvoja vuoden 1993 jälkeen selittää Suomessa se, että ansiotuloja on muutettu 1993 reformin jälkeen pääomatuloiksi⁸. Toinen tekijä on suurten tulojen muita voimakkaampi trendinomainen kasvu 1993 jälkeen. Kuten Slemrod (1998) ja Kopczuk (2005) toteavat, verotettavan tulon

⁸ Pirttilä ja Selin (2008) selittävät verotettavan pääomatulon, ansiotulojen ja kokonaistulojen muutoksia ansio- ja pääomatulojen veroprosentin muutoksilla vuoden 1993 reformin ympärillä. Heidän mukaan yrittäjillä pääomatuloveroprosentin lasku näkyi kyllä pääomatulojen kasvuna, mutta kokonaistulot eivät muuttu-

jousto ei ole asia, johon verottaja ei voisi puuttua muun muassa laajentamalla veropohjaa ja kaventamalla tulojen muuntomahdollisuuksia. Siksi ei ole aivan ongelmatonta käyttää verotettavan tulon joustoja hyvinvointilaskelmien pohjana.

Yhteiskunnan tulonjakotavoitteet omaksumme filosofi John Rawlsilta. Tähän perusteluksi riittää, että suomalaisen yhteiskunnan merkittävät tahot ovat ilmaisseet kannattavansa rawlsilaisuutta – ainakin retoriikan tasolla. Esimerkiksi ETLAn toimitusjohtaja Sixten Korkman (Taimio 2008) sanoo: "Kannatan John Rawlsin moraalifilosofiaa, joka lähtee siitä, että jos heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tilanne on kohentunut, niin se on hyvä asia." Valtiovarainminis-

---

**Suotavat suurituloisten
marginaaliverot ovat
selvästi korkeammat
kuin ne tällä hetkellä
tosiasiassa ovat.**

Taulukko 1. Rawlsilainen marginaaliveroaste (%).

Verotettavan tulon jousto	$\epsilon = 1/3$	$\epsilon = 1/3$	$\epsilon = 1/2$	$\epsilon = 1/2$	$\epsilon = 1$	$\epsilon = 1$
Pareto -parametri	a = 2	a = 3	a = 2	a = 3	a = 2	a = 3
Marginaalivero	66,6	57	60	50	50	40

teri, Kokoomuksen puheenjohtaja Jyrki Katainen näyttää MTV3:n nettikolumnissaan 18.4.2008 myös tulevan lähelle Rawlsia: ”Muutama euro ei hyvä- ja keskituloisten kukkaroissa tunnu. Se ei myöskään heikossa asemassa olevia auta. On autettava niitä, jotka eniten apua tarvitsevat, moninkertaisesti”.

Veroja ja tulonsiirtoja edeltäviä tuloeroja kuvaamme Pareto-jakaumalla, joka sopii erityisen hyvin tulojakauman yläpään kuvaamiseen. Pareto-jakauman informaatio pelkistyy ns. Pareto-kertoimeen. Tuon parametrin olemme estimoineet Suomen tulonjakotilaston aineistosta. Se vaihtelee ajanjaksolla 1990–2004 3,82:n ja 1,74:n välillä tai ilmaistuna käänteisen Pareto-kertoimen⁹ avulla 1,35:n ja 2,34:n välillä¹⁰. Käänteinen tapa on intuitiivisempi, koska se kertoo jakauman ylähännän paksuuden. Mitä suurempi tuo luku on, sitä epätasaisemmin ovat tulot jakautuneet.

Optimituloveroteorian keinoin¹¹ voimme määrittää suurimpien tulojen marginaaliveron näiden kolmen tekijän avulla, ts. ottaen huomioon tuloerot ennen verotusta (Pareto-parametri), verotettavan tulon jouston marginaaliveron suhteen ja yhteiskunnalliset tavoitteet (Rawlsin ero tai maximin-periaate)¹². Taulukossa 1 esitämme erilaisilla parametrien arvojen valinnoilla marginaaliverojen numeerisia arvoja¹³.

Taulukosta 1 havaitaan, että marginaaliverot empiirisesti uskottavilla tulojakauman ja verotettavan tulon jouston parametrien arvoilla ovat selvästi korkeammat kuin ylimmän yhden prosentin marginaaliverot ovat olleet Suomessa viimeisen 15 vuoden aikana (ks. kuvio 6). Taulukossa empiirisesti vankimmalla perustalla näyttäisi edellä selostetun perusteella olevan tilanne, missä Pareto -kerroin saa arvo 2 ja verotettavan tulon jouston arvo on välillä 1/3–1/2. Jos omaksuisimme Rawlsilta yhteiskunnalliset tavoitteet ja suomalaisen yhteiskunnan verotusta edeltävät tuloerot ja verotettavan tulon joustot, Atlaksemme harteiden pitäisi pystyä kantamaan nykyistä korkeammat marginaaliverot. ■

9 Merkitään Pareto -parametria a:lla ja käänteistä kerrointa b:llä. Näiden välinen suhde voidaan esittää $a = b/(b-1)$ tai $b = a/(a-1)$.

10 Ks. Atkinson et al. (2009).

11 Marginaalivero t voidaan laskea seuraavasta kaavasta $t = (1+\epsilon^{-1})/(1+\epsilon^{-1}+a)$, missä a on Pareto-parametri ja ϵ on jousto. Lisäksi on oletettu, ettei tulovaikutuksia ole.

12 Ks. Tuomala (2009), luku 4.

13 Ks. tarkemmin Riihelä et al. (2009).

KIRJALLISUUS

- Atkinson, A.B. & Piketty, T. & Saez, E. (2009), Top Incomes and the Long-run History of Inequality, teoksessa Atkinson, A.B. & Piketty, T. (Eds.): Top Incomes over the Twentieth Century, Vol. II, Oxford: Oxford University Press, painossa.
- Edwards J. & Keen, M. & Tuomala M. (1994), Income tax, Commodity Taxes and Public Good Provision: A Brief Guide, FinanzArchiv, 51, 472–487.
- Feldstein, M. (1995), The Effect of Marginal Tax Rates on Taxable Income: A Panel Study of the 1986 Tax Reform Act, Journal of Political Economy, 103, 551–572.
- Goolsbee, A. (1998), It's Not About the Money: Why Natural Experiments Don't Work on the Rich, NBER Working Paper No. 6395.
- Jääntti, M. & Riihelä, M. & Sullström, R. & Tuomala, M. (2009), Trends in Top Income Shares in Finland, teoksessa Atkinson, A.B. & Piketty, T. (Eds.): Top Incomes around the world, Vol. II, Oxford: Oxford University Press, painossa.
- Kopczuk, W. (2005), Tax Bases, Tax Rates and the Elasticity of Taxable Income, Journal of Public Economics, 89, 2093–2119.
- Pirttilä, J. & Selin, H. (2008), Income Shifting within a Dual Income Tax System: Evidence from the Finnish Tax Reform of 1993, University of Uppsala, mimeo.
- Pirttilä, J. & Uusitalo, R. (2006), Kuinka veromuutokset vaikuttavat veropohjaan?, teoksessa Honkapohja, S. & Stenbacka, R. & Vanhala, J. & Vesala, T. (toim.): Julkinen talous, rahoitus ja talouspolitiikka, Erkki Koskelan juhla-kirja, Vammala: Vammalan kirjapaino.
- Riihelä, M. (2009), Essays on Income Inequality, Poverty and Evolution of Top Income Shares”, Väitöskirjan käsikirjoitus.
- Riihelä, M. & Sullström, R. & Tuomala, M. (2008), ”Väärä välitön verotus”: Miksi ansiotulojen ja pääomatulojen verotuksen välinen kuilu on herättänyt huomiota vasta nyt? Talous & Yhteiskunta, 36:4, 52–59.
- Riihelä, M. & Sullström, R. & Tuomala, M. (2009), Top Incomes and the Optimal Top Marginal Tax Rates in Finland, mimeo.
- Saez, E. (2004), Reported Income and Marginal Tax Rates, 1960–2000: Evidence and Policy Implications, NBER Working Paper No. 10273.
- Saez, E. & Slemrod, J. & Gierz, S. (2009), The Elasticity of Taxable Income with Respect to Marginal Tax Rates: A Critical Review, ilmestyy aikauskirjassa Journal of Economic Literature.
- Slemrod, J. (1998), Methodological Issues in Measuring and Interpreting Taxable Income Elasticities, National Tax Journal, 51, 773–788.
- Taimio, H. (2008), Pohjoismaista hyvinvointimallia pitää uudistaa. ETLAn toimitusjohtaja Sixten Korkmanin haastattelu, Talous & Yhteiskunta, 36:2, 68–75.
- Tuomala, M. (2009), Julkistalous, Helsinki: Gaudeamus.